עיריית תל אביב-יפו
מינהל הנדסה
היחידה לתכנון אסטרטגי

סקר טבע עירוני – תל אביב-יפו

אתר 3

פארק ירקון בור

מכלול: בור, נחל

תאריך סקירה: 19.4.12, 19.7.12, 6.6.12

גודל מקורב של השטח: 90 דונם

שם הסוקר: ניר מעוז, רעות לוריא, בועז שחם, ערן בנקר

נ.צ.מ (ישראל חדשה) : 183020/667420

רחוב/גבול: חורשת אשלים בתחומי פארק הירקון בין המימדיון וגן הסלעים

רובע: 1 - עבר הירקון מערב

תאור כללי: פסיפס של שטחים הכוללים אזור חמרה מטופל, שטחי מטעים, שטחים מגוננים ואזור חורשת אשל ואורן המהווה חלק מאזור יער בראשית. בבת החורשה מתפתחת שכבת עשבוניים.

מאפייני השטח	
אקולוגיה	
בתי גידול	בור, חורשת אשלים
תצורות צומח	בתה עשבונית.
יחידות צומח	שיבולת שועל – שעורת התבור חמציץ נטוי – מרור הגינות
כיסוי צומח (%)	40% - 90%
צומח ייחודי	אלון התבור
בעלי חיים	אתר פעילות לזוחלים.
חי ייחודי	-
אתרים חשובים	חורשת אשל ואורן
חשיבות ברצף- חיבור לאתרים אחרים	גבוהה. חלק ממערך השטחים הפתוחים לאורך הירקון.
מינים פולשים	ציפורים: דררה, מאינה.
רמת השתמרות השטח	נמוכה - בינונית. לאורך השנים הופרו פני הקרקע בתת היער במקומות שלא הופרו לאחרונה משתקם בית הגידול.
פיזי	
קרקע	חול, חמרה.
מורפולוגיה	מישור, שיפועים מתונים לכיוון הערוץ.
מורכבות טופוגרפית (מופעי נוף)	בינונית – חורשה
חזות כללית	חורשה בה קיים טיפול אקסטנסיבית המאפשר מופע טבעי.
תשתיות קולטות קהל	לא קיים.
סביבה	
מפגעים והפרות	פסולת, עבודות עפר
רמת הפרה בשטח (מפגעים)	נמוכה
נגישות	מוסדרת.
ארכיאולוגיה	לא בתחום אתר עתיקות.
שימושים	גינה ציבורית, בור, שבילי הליכה, אתר פיקניקים.
ייעודי קרקע עיקריים	

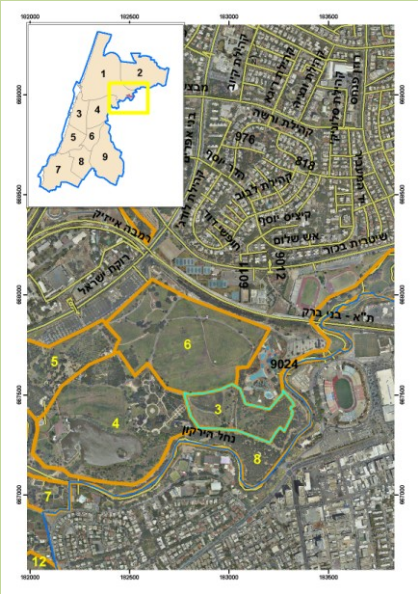

תרשים התמצאות

מראה כללי

תכנית מתאר ארצית:
תמ"א 35 – מרקם שמור משולב, רגישות נופית סביבתית גבוהה.
תכנית מתאר מחוזית (תמ"מ 5):
שטח פארקים מטרופוליניים.
תכנית מתאר עירונית (תא 5000):
שטח פתוח מטרופוליני

מסקנות והמלצות

חשיבות האתר:

- אזור בפיתוח אקסטנסיבי
- פוטנציאל לשיקום שטחי חמרה

שמירה וטיפוח של ערכי טבע קיימים:

- מניעת ריסוס וכיסוח בשטחים לא מגוננים

שיקום ושיחזור בתי גידול מערכות אקולוגיות:

- התקנת תיבות קינון לציפורים ועטלפים
- זריעת מיני חמרה ומינים ייחודים בשטחים המערבים

נתוני הסקר

צומח

שם המין	סטאטוס
שיבולת שועל נפוצה	
חמציץ נטוי	
שעורת התבור	
מעוג כרתי	
מרור הגינות	
נשרן צפוף	
דבקה זיפנית	
רב מוץ מחספס	
חבלבל השדה	
אמיתה גדולה	
חומעה מגבבת?	נדיר
פטל קדוש	
אלון התבור	מוגן
טפח נאה	
שרעול שעיר	מוגן
נזמית לופתת	
לוטוס מצוי	
תלתן הפוך	
תלתן בלוטי	
עשנן מטפס	
חרדל לבן	
לחך מצוי	
עלקת מוטל	
תרמוס ארצישראלי	אנדמי
מקור חסידה גזור	
מקור חסידה מפוצל	
צנון מצוי	
נורית המלל	
אורן ירושלים	מוגן

ייעודי קרקע תא/5000

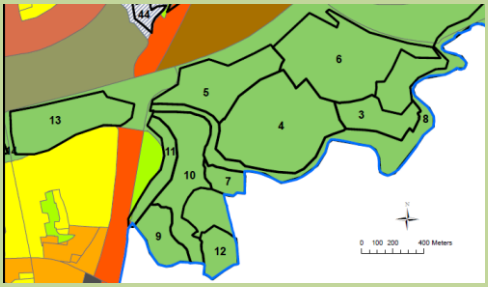

מקרא

- גבול העיר
- אתר

ייעודים תכנית מתאר

- אזור לתכנון בעתיד
- אזור מגורים בבניה מרקמית
- אזור מגורים בבניה מרקמית נמוכה
- אזור מגורים בבניה נמוכה
- אזור מגורים בבניה רבת קומות
- אזור מוסדות ציבור עירוניים ומטרופליניים
- אזור מעורב
- אזור פעילות מיוחד
- אזור תעסוקה מטרופוליני
- אזור תעסוקה מקומי
- אזור תעסוקה עירוני
- בית עלמין
- דרך פרברית מהירה
- ים בתחום שיפוט עירוני
- מעגנת נופש ספורט ודיג
- שטח פתוח מטרופוליני
- שטח פתוח מטרופוליני חופי
- שטח פתוח עירוני

אשל הפרקים	מוגן

בעלי חיים

עופות

מין	דירוג הספר האדום
ברכיה	NT
סיקסק	LC
יונת בית	מין מבוית
תור צווארון	LC
תור מצוי	NT
דררה מצויה	מין פולש
דררה אפורת-לחי	מין פולש
נקר סורי	LC
בולבול צהוב-שת	LC
פשוש	LC
ירגזי מצוי	LC
צופית בוהקת	LC
עורבני שחור-כיפה	LC
עורב אפור	LC
מאינה מצויה	מין פולש
דרור הבית	LC

יונקים

שם המין	סטאטוס
קיפוד מצוי	LC
עטלף פירות	LC
עכבר מצוי	LC
חולד	LC
נמיה	LC
עטלפון לבן שוליים	LC
תן	LC
חדף (זעיר, מצוי)	NT
חולדה מצויה	LC
דרבן?	LC
נברן שדות	NT

זוחלים

מין	דירוג ספר אדום	סיכוי לנוכחות המין
צב יבשה מצוי	VU - עתידו בסכנה	נמוך
צבגון אדום-אוזן	[מין פולש]	בינוני
צב ביצות	LC - לא בסיכון	בינוני
זיקית ים-תיכונית	LC - לא בסיכון	גבוה
חרדון מצוי צפוני	LC - לא בסיכון	גבוה
קמטן	NT - בסיכון נמוך	נמוך

לטאה זריזה	LC - לא בסיכון	בינוני
שממית בתים	LC - לא בסיכון	גבוה
מניפנית מצויה	LC - לא בסיכון	גבוה
שממית עצים	LC - לא בסיכון	בינוני
ישימונית מצויה	LC - לא בסיכון	נמוך
חומט גמד	LC - לא בסיכון	גבוה
חומט פסים	LC - לא בסיכון	גבוה
נחושית עינונית	LC - לא בסיכון	גבוה
נחושית נחשונית	VU - עתידו בסכנה	בינוני
חומט מנומר	LC - לא בסיכון	נמוך
נחשיל מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה
חנק	LC - לא בסיכון	גבוה
שלון טלוא ראש	LC - לא בסיכון	גבוה
שחור ראש	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן זיתני	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן שחור	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן מטבעות	LC - לא בסיכון	גבוה
נחש מים	NT - בסיכון נמוך	גבוה
עין חתול חברבר	LC - לא בסיכון	גבוה
ארבע-קו מובהק	LC - לא בסיכון	נמוך
תלום-קשקשים מצוי	LC - לא בסיכון	בינוני
מחרוזן "האוכפים"	VU - עתידו בסכנה	נמוך
צפע מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה

מידע נוסף

שם המין	דירוג הספר האדום	מקור
יונקים		
חתול בר?	VU	-
חתול ביצות	VU	11, 1, 2
שועל מצוי	LC	11, 1, 2
חדף (זעיר, מצוי)	NT	11, 1, 2
דרבן	LC	11, 1, 2
נברן שדות	LC	11, 1, 2
ציפורים		
בז עצים	NT	1
ינשוף עצים	LC	1

מיני ציפורים שנצפו במרחב הפארק והנחל [13]

מין	דירוג הספר האדום	מין	דירוג הספר האדום	מין	דירוג הספר האדום
Myna Hill	פולש	חטפית טורקית		עורבני שחור-כיפה	LC
Red-billed Blue Magpie	פולש	חטפית לבנת-עורף		עיט גמדי	
אגמית מצויה	NT	חטפית שחורת-עורף		עיט חורש	
אדום-החזה		חכלילית	LC	עיט ערבות	

		סלעים			
אווז אפור	מבוית	חכלילית עצים		עיט צפרדעים	RE
אורג מצועף דרומי	פולש	חמרייה חלודת-זנב	NT	עיט שמש	VU
איית צרעים		חנקן אדום-גב	NT	עלווית אפורה	
אנפה אפורה	RE	חנקן אדום-ראש	NT	עלווית חורף	
אנפה ארגמנית	NT	חנקן נובי	NT	עלווית ירוקה	
אנפית בקר	LC	חנקן שחור-מצח		עלווית לבנת-בטן	LC
אנפית גמדית	NT	חסידה לבנה	NT	עלווית צהובה-גבות	
אנפית מנגרובים		חרטומית ביצות		עפרוני מצויץ	NT
אנפית סוף	NT	חרטומן יערות		עפרונן קצר-אצבעות	
אנפת לילה	LC	טבלן גמדי	NT	עקב חורף	NT
בולבול צהוב-שת	LC	טסית בתים	LC	עקב עיטי	NT
בז חופים		יאורית מצרית	פולש	פיפיון אדום-גרון	
בז מצוי	LC	יונת בית	מבוית	פיפיון זיתי	
בז נודד	RE	ינשוף עצים	LC	פיפיון מים	
בז עצים	NT	ירגזי מצוי	LC	פיפיון עצים	
בז ערב		ירקון	LC	פיפיון צהוב	EN
בזבוז אירופי	DD	כוכית גדות	LC	פיפיון שדות	
ביצנית ירוקת-רגל		כחול-חזה		פצחן	
ביצנית לבנת-בטן		כרוון מצוי	NT	פרוש הרים	
ביצנית לבנת-כנף		לבנית קטנה		פרוש מצוי	
ביצנית מנומרת		לוחם		פרפור עקוד	LC
ביצנית עדינה		מאינה מצויה	פולש	פשוש	LC
ביצנית שחורת-כנף		מגלן חום		צופית בוהקת	LC
ברווז מוסקובי (ברבר)	מבוית	מלכילון אורנים		צוצלת	פולש
ברכיה	NT	מלכישליו חלודי		צטיה	LC
גבתון אדום-מקור	NT	מרומית לבנת-כנף		ציפור האהבה	פולש
גבתון גנים	LC	מרומית לבנת-לחי		קאק	LC
גבתון עפרוני	LC	מרית צפונית		קוניור שחור-ראש	פולש
דוחל חום-גרון		נחליאלי זנבתן		קוקייה אירופית	NT
דוחל שחור-גרון		נחליאלי לבן	NT	קוקייה מצויצת	LC
דוכיפת	NT	נחליאלי לימוני		קורמורן גדול	
דיה שחורה	RE	נחליאלי צהוב	CR	קיווית מצויצת	LC
דרור הבית	LC	נץ גדול		קיכלי אפור	
דרור ספרדי	LC	נץ מצוי	LC	קיכלי רונן	
דררה אדומת-	פולש	נץ קצר-		קנית	CR

חזה		אצבעות		אירופית	
דררה אפורת-לחי	פולש	נקר סורי	LC	קנית אפריקנית	NT
דררה מצויה	פולש	סבכי אפור		קנית פסים	
זהבן מחלל	NT	סבכי חורש	DD	קנית קטנה	LC
זמיר הירדן	DD	סבכי טוחנים	LC	רחם מדברי	VU
זמיר מנומר		סבכי ניצי		רלית המים	
זרון סוף	RE	סבכי קוצים	LC	שחף אגמים	
זרון פס	LC	סבכי שחור-גרון	LC	שחף ארמני	
זרון שדות	NT	סבכי שחור-כיפה	DD	שחף צהוב-רגל	CR
זרון תכול	LC	סבכי שחור-ראש	LC	שחף צר-מקור	
זרזיר בוהק	פולש	סבראש		שחפית-ים	NT
זרזיר בורמזי	פולש	סופית	LC	שחרור	LC
זרזיר הדור	פולש	סיס הגליל	VU	שיחנית צהובת-בטן	
זרזיר מצוי		סיס הרים	LC	שיחנית קטנה	LC
זרזיר שחור-קולר	פולש	סיס חומות	LC	שלדג גמדי	
זרעית השדה		סיקסק	LC	שלדג לבן-חזה	NT
חוגלת סלעים	NT	סלעית אירופית	NT	שליו נודד	NT
חוויאי הנחשים	LC	סלעית ערבות	LC	שלך	
חוחית	NT	סלעית קיץ	LC	שעיר מצוי	LC
חופית אלפינית		סנונית מערות	LC	שקנאי מצוי	
חופית קטנה		סנונית רפתות	LC	שרקרק מצוי	VU
חופמי צווארון		סתרי מצוי		שרשיר בהמי	פולש
חורפי		עגור אפור		שרשיר מצוי	
חטפית אפורה	LC	עורב אפור	LC	תוכון	פולש
חטפית גמדית		עורב מזרע	LC	תור מצוי	NT
תנשמת לבנה	NT	תחמס אירופי		תור צווארון	LC
תפוחית מצויה		תמירון	VU		

תרשים בתי גידול וערכי טבע